

Bijlage 1 Risicocategorieën

Risicocategorieën waarbij de gemeente Beuningen in beginsel de Wet Bibob zal worden toegepast:

- Hotels
- Kamerverhuurbedrijven (alsmede omgevingsvergunningen voor kamerverhuur- en/ of logiespanden waarbij sprake is van vijf of meer kamers)
- Pensions
- Recreatieparken en jachthavens
- Horecabedrijven
- Coffeeshops
- Shisha-lounges
- Prostitutiebedrijven
- Darkrooms
- Seksbioscopen
- Sekswinkels
- Erotische massagesalons
- Smartshops/ Headshops
- Speelautomatenhallen
- Gamecenters
- Afvalbewerkings- en -verwerkingsbedrijven
- Afvalrecyclingbedrijven
- Inrichtingen voor het reinigen van drukhouders, insluitsystemen, ketels, vaten, mobiele tanks, tankauto's, tank- of bulkcontainers
- Autohandel (verkoop en verhuur)
- Sloopbedrijven
- Autodemontagebedrijven
- Vuurwerkbranche
- Wellnesscentra/ zonnestudio's
- Kappers
- Nagelstudio's
- Tattooshops
- Fitnessbedrijven
- Sporthallen/complexen
- Religieuze instellingen
- Scholen
- Energiemaatschappijen/ producenten (w.o. vergisters, windmolens etc.)
- Zonneparken
- Zorgbureaus/ zorgaanbieders
- Reïntegratiebedrijven en/ of activiteiten;
- Kavelverkoop
- Verhuur gemeentelijke vastgoed
- Verkoop (voormalige) overheidsgebouwen
- Transformatie kantoorpanden
- Europese aanbestedingen
- Bouwsom (bij omgevingsvergunning bouwen) boven € 500.000,-

Bovenstaande opsomming van risicocategorieën is niet-limitatief, maar geeft een indicatie van mogelijke risicocategorieën. Deze opsomming kan aangepast worden, indien ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven.

Bijlage 2 Toelichting Modelbeleidslijn algemeen

1. Inleiding

Een van de conclusies die de Parlementaire Enquête Commissie Van Traa in 1996 trok was dat de ernst van georganiseerde criminaliteit vooral was gelegen in het grote financiële gewin en de economische macht die daaruit voortvloeit. Die economische macht beperkt zich niet tot de onderwereld, maar dringt in allerlei gedaanten in de bovenwereld door, aldus de commissie. Criminele personen kunnen met al dat geld infiltreren in het economische leven door onder meer gebruik te maken van bestuurlijke faciliteiten, zoals vergunningen, subsidies en overheidsopdrachten. Dit heeft een aantasting van de integriteit van de overheid tot gevolg.

2. De Wet Bibob algemeen

De integriteit van het overheidsorgaan wordt aangetast als bij een verleende of te verlenen beschikking (vergunning, subsidie), overheidsopdracht of vastgoedtransactie, er sprake is van het aanwenden door betrokkene van financieel voordeel uit (reeds gepleegde) criminele activiteiten dan wel het plegen van strafbare feiten.

Ter bescherming van haar integriteitsrisico, hebben gemeenten er sinds 1 juni 2003 een instrument bij gekregen: de Wet Bevordering Integriteitbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob). Deze wet dient primair ter bescherming van het integriteitsrisico van overheidsorganen; zij is dus niet het instrument om criminele gedragingen van personen/organisaties te bestrijden.

De toepassing van dit instrument is beperkt tot de gevallen die zijn opgenomen in Wet Bibob. Na uitvoerige evaluatie van deze regelgeving, zijn er per 1 januari 2013 en 1 augustus 2020 o.a. een aantal aanvullingen/wijzingen doorgevoerd op het toepassingsbereik en de eigen onderzoeksmogelijkheden.

3. Algemeen toepassingsbereik Wet Bibob

De Wet Bibob biedt de mogelijkheid tot toepassing door gemeenten. Daarbij is een onderscheid te maken tussen enerzijds haar status als publiekrechtelijk orgaan en anderzijds haar status als privaatrechtelijke partij.

4. Toepassingsbereik Wet Bibob gemeenten

Voor de gemeentelijke overheid als publiekrechtelijk orgaan beperken de toepassingsmogelijkheden van de Wet Bibob en Besluit Bibob zich tot:

- de beschikking ingevolge de artikel 3 en 30a van de Drank- en horecawet:
 - o de Drank- en Horecavergunning;
 - o aanhangsel Drank- en Horecavergunning.
- vergunning tbv seksinrichtingen;
- vergunning voor aanwezig hebben van kansspelautomaten;
- vergunningen vanuit de Huisvestingswet:
 - o huisvestingsvergunning;
 - o vergunning tot onttrekken, samenvoegen of splitsen van een woonruimte;
 - o vergunning voor splitsen van recht op gebouw in appartementsrechten.
- vergunningen/ontheffingen, voortkomende uit Gemeentelijke Verordeningen;
- omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten;
- omgevingsvergunning voor milieuactiviteiten:
 - o vergunning plichtige inrichtingen binnen de sector afval;

- omgevingsvergunning beperkte milieutoets(OBM).
- vergunningen voor evenementen;
- subsidies.

Voor de gemeentelijke overheid als privaatrechtelijke partner in transacties, beperken de toepassingsmogelijkheden van de Wet Bibob en Besluit Bibob zich tot:

- de gunning dan wel intrekking van een overheidsopdracht aan een gegadigde, voor zover het een overheidsopdracht betreft als bedoeld in de Aanbestedingenwet;
- het aangaan, opschorten of ontbinden van een vastgoedtransactie.

5. Waarom een beleidslijn

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de Wet Bibob. Het betreft een facultatieve wet, waarbij de gemeente zelf de bevoegdheid heeft om te bepalen in welke van de door de wet geboden mogelijkheden, zij dit instrument daadwerkelijk zal toepassen.

Door het vaststellen en implementeren van een beleidslijn biedt de gemeente meer structuur en zekerheid in haar werkwijze aan zowel de ambtenaren als aan de burgers.

In de beleidslijn staat aangegeven op welke beschikkingen, subsidies, aanbestedingen en vastgoedtransacties de Wet Bibob wordt toegepast en in welke gevallen de toetsing zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob (hierna "eigen onderzoek" als bedoeld in artikel 4.1) zal plaatsvinden.

Voor de betrokkene wordt door de beleidslijn voorkomen dat er sprake is van willekeur in de toepassing van beleid. Voor de gemeentelijke overheid wordt door de beleidslijn een nadrukkelijk signaal voor de bescherming van haar integriteit afgegeven en kan daaruit een preventieve werking het gevolg zijn.

In de gevallen, waarin toepassing van het Bibob-instrument beperkt zal worden tot aangewezen branches/gebieden is het noodzakelijk, dat hierin een zorgvuldige afweging wordt gemaakt.

In de hier toe te passen beleidsafweging kan o.a. gebruik gemaakt worden van bestuurlijke rapportages en bestuurlijke criminaliteitsbeeldanalyses. De RIEC's kunnen bij deze beleidsafweging een adviserende en ondersteunende rol vervullen.

1. Toelichting toepassingen

Paragraaf 2 Publiekrechtelijke beschikkingen

In artikel 2.1 lid 1 zijn de beschikkingen opgenomen, waarbij het wenselijk is om bij elke aanvraag een eigen onderzoek als bedoeld in artikel 4.1 te doen. De keuze hiertoe is ingegeven door ervaringen in de achterliggende jaren, waarbij gebleken is, dat de onderhavige bedrijfsmatige activiteiten middels deze beschikkingen gekenmerkt worden door o.a.:

- zeer laagdrempelig door de geringe functie-eisen voor de onderhavige ondernemingen;
- (grootschalig) gebruik van cash-geld, waardoor zij extra bevattelijk zijn voor invloeden vanuit criminele organisaties voor zogenaamde "witwaspraktijken";
- bedrijfsmatige activiteiten die minder locatie/plaatsgebonden zijn, waardoor het "waterbedeffect" zich hier nadrukkelijk kan voordoen;
- een hoog integriteitsrisico.

Op het moment dat het bestuursorgaan met de betrokkene middels een Bibob-toets als bedoeld in artikel 4.1 een verantwoorde inschatting heeft gemaakt van haar integriteitsrisico, kan in het verdere verloop van de bestuurlijke relatie tussen het overheidsorgaan en betrokkene, maatwerk

worden ontwikkeld in geval er sprake is van een aanvraag voor een nieuwe beschikking. Belangrijk daarbij is, dat zowel t.a.v. de betrokkene zelf als de personen die op hem invloed kunnen uitoefenen, zich geen veranderingen hebben voorgedaan.

In paragraaf 2 artikel 2.1 lid 2 wordt de toepassing nader omschreven bij een aanvraag om een omgevingsvergunning bouwactiviteit, milieu en OBM.

Uitgangspunt is daarbij geweest, dat een eigen onderzoek als bedoeld in artikel 4.1 niet bij elke aanvraag plaats hoeft te vinden, maar dat de toepassing beperkt zou dienen te blijven tot de gevallen waarin sprake kan zijn dat het bouwwerk of activiteit op enigerlei wijze een faciliterende rol kan vervullen in bedrijfsmatige activiteiten die een vergroot risico in zich hebben voor criminele invloeden. Dit laatste kan ingegeven zijn door branche- en/of omgevingskenmerken.

In Bijlage 1 van de beleidsregel is hierin een voorzet gedaan. De uiteindelijke keuze voor beperking van het toepassingsbereik kan plaatsvinden in regionaal overleg, waarbij door het RIEC een coördinerende en ondersteunende rol kan worden vervuld.

Voor alle beschikkingen (vergunningen en subsidies) geldt dat het toepassingsbereik in beginsel niet algemeen is, maar beperkt wordt door lokale keuzes. Belangrijk is daarbij het wel/niet aanwezig zijn van specifieke relevante informatie, die kan duiden op een integriteitsrisico voor het bestuursorgaan.

Paragraaf 3 Privaatrechtelijke transacties

In artikel 3.1 van deze paragraaf wordt de toepasbaarheid bij vastgoedtransacties omschreven. Dit betreft een uitbreiding naar aanleiding van de wetswijziging in 2013 van de toepasbaarheid van het Bibob-instrument in een sector, die in zijn algemeenheid als krachtig en betrouwbaar kan worden beschouwd, maar op onderdelen gebleken is ernstig kwetsbaar te zijn voor invloeden vanuit de criminele omgeving.

De uitbreiding van de Bibob-wetgeving op dit onderwerp beperkt zich tot de gevallen, waarin een bestuursorgaan middels een privaatrechtelijke transactie partij is. Daarbij is het niet gewenst om bij elke transactie tot inzet van dit instrument te besluiten. Zoals eerder gezegd is de onroerendgoedsector in zijn algemeenheid krachtig en betrouwbaar. De toepassing zal dan ook beperkt dienen te worden tot de gevallen, waarin gemotiveerd tot inzet kan worden besloten.

In de beleidsregel is de keuze gemaakt om het toepassen van het Bibob-instrument bij vastgoedtransacties te koppelen aan de benoemde risicocategorieën, dan wel te koppelen aan activiteiten die op grond van de beleidsregel eveneens getoetst worden.

Met dit laatste wordt voorkomen dat een eigen onderzoek pas plaatsvindt nadat de vastgoedtransactie heeft plaatsgevonden, met het risico dat bij het toetsen van vergunningen ten behoeve van het gebruik van het vastgoed achteraf integriteitsrisico's naar voren komen.

In artikel 3.2 van deze paragraaf wordt de toepasbaarheid bij aanbestedingen omschreven. Na de wetswijziging in 2020 is het mogelijk alle overheidsopdrachten te toetsen aan de Wet Bibob. Daarbij is het niet de bedoeling om bij elke overheidsopdracht ook tot een eigen onderzoek als bedoeld in artikel 4.1 over te gaan maar de inzet nadrukkelijk te beperken tot gevallen, waarbij de inzet gemotiveerd kan worden.

Ook bij overheidsopdrachten is gekozen de koppeling te maken met de eerder genoemde risicocategorieën.

Daarnaast is in de modelbeleidslijn de mogelijkheid opgenomen om ook tot een Bibob-toets als bedoeld in artikel 4.1 te kunnen overgaan als concrete informatie daartoe aanleiding biedt.

In tegenstelling tot de algemene strekking van de Bibob-regelgeving, verstrekt de Wet Bibob geen extra weigeringsgrond bij aanbestedingen. De reden hiervoor is, dat het binnen deze sector in beginsel gaat om een gesloten stelsel van selectie- en gunningscriteria. De uitkomst van een Bibob-toets als bedoeld in artikel 4.1 kan dan ook slechts gelden als versterking voor een van deze criteria.

Voor de inzet van het Bibob-instrumentarium geldt als algemene regel, dat het slechts als ultimum remedium dient te worden ingezet en het overheidsorgaan geboden is om nadrukkelijk eerst de mogelijkheden na te gaan, die reguliere wetgeving biedt. In de Aanbestedingswet 2012 is hiervoor de invoering van de zogeheten eigen integriteitsverklaring opgenomen.

Deze verklaring vervult een sterke rol in het selectieproces, waardoor inzet van het Bibob-instrument veelal niet meer noodzakelijk is.

7. Versterking eigen onderzoek

In artikel 4.1 van paragraaf 4 wordt de uitvoering van het eigen onderzoek beschreven. Bij de uitvoering van het eigen onderzoek, zal het bestuursorgaan in eerste aanleg gebruik maken van alle relevante gegevens uit haar eigen informatiehuishouding. Ook zal zij gebruik kunnen maken van de relevante informatie, die voor haar beschikbaar is in zogenaamde open bronnen.

De beschikbaarheid van relevante informatie in de zogenaamde gesloten bronnen is door de onderliggende regelgeving beperkt. Middels de wijziging van wetgeving, verkrijgt het bestuursorgaan per 1 januari 2013 een ruimere bevoegdheid tot het handelsregister van de Kamer van Koophandel en het Justitieel Documentatie Systeem.

In 2020 zijn de eigen onderzoeksmogelijkheden versterkt en kunnen bestuursorganen ook ten aanzien van een aantal relevante Bibob-relaties Justitiële informatie opvragen.

Ook heeft het Bureau Bibob de mogelijkheid gekregen om bestuursorganen te adviseren een advies aan te vragen, wanneer ten aanzien van een betrokkene een ernstig gevaar is geconcludeerd (artikel 11 Wet Bibob).

De Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC) zijn door de wetwijziging (2013) bevoegd om het volledige eigen onderzoek dossier als ook een daarop gebaseerd adviesrapport van het Bureau in te zien. Op die manier wordt hun ondersteunende en coördinerende rol naar bestuursorganen bij de uitvoering van de Bibob-wetgeving, nadrukkelijk versterkt. Het RIEC kan de eigen onderzoeksfase van het bestuursorgaan versterken door het verstrekken van relevante informatie, die afkomstig is van de partners in het samenwerkingsverband. Ook kunnen zij adviseren om in concrete gevallen wel/niet over te gaan tot het doen van een adviesverzoek bij het Landelijk Bureau Bibob.

Indien het bestuursorgaan een adviesrapport van het Bureau heeft ontvangen, rust daar voor haar een vergewisplicht op. In de wetwijziging is voorzien in de mogelijkheid om dit adviesrapport daartoe voor te leggen aan de leden van het lokale driehoeksoverleg.

De beslissing aan het einde van een Bibob-toets als bedoeld in artikel 4.1 blijft uiteindelijk een zelfstandige bevoegdheid voor de gemeente, waarbij zij, in geval van weigering dan wel intrekking, haar besluit afdoende moet motiveren.